

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyilvántartás és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor,
Fél évre . . . . . 4 kor,
Negyed évre . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadtnak:

Budapesten: Goldberger A. V. 6s
Eckstein B. hird. irod. Bécsben:
Schalek H., Dukes M., Oppelik A.
«Általános Tudósító» hirdetési osztálya Budapest.

Nyilvánt. petítésra 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye

Sajtó és közönség.

(G.) Az utolsó ötven esztendő történetében annyi bámulatos jelét találjuk a magyar nemzet erős kulturképességének, nagy intelligenciájának és hatalmas egyéniségének, hogy bennünk önkéntelenül támad az erős meggyőződés, hogy az ilyen népek nemcsak a kulturában, hanem a történelemben is nagy hivatása van. Kezdetleges viszonyokból leptünk egyszerre a világverseny színpadára, ahol nem rokon és ellenszenv szerint ütköznek a szigorú kritikusok, hanem képesség és az alkotások értéke szerint.

És szinte elmondhatjuk, hogy ha nem is hódítottunk, de megálltuk a helyünket minden téren, a tudományban, a művészetekben, a kereskedelemben, iparban, mezőgazdaságban, szóval mindenben, ahol az erőnek mértékét meg lehet találni.

De ezekből a bámulatos eredményekből hatalmas részt kell innunk annak a hadseregnek rovására, mely ebben a félszázadban tollal és betűvel harczott a magyar nemzeti jogokért s lángoló lelkesedéssel és soha meg nem szűnő buzgalommal állott helyt mindenkor, ahol a nemzeti erő és nemzeti eszme érvényesüléséről volt szó.

Már kevesen vannak, akik látták a Kossuth kövel nyomott Országgyűlési Tudósításainak hatását. Mint az üdvözítő hitvallás biblijáját, úgy vitték házról házra, nyelték minden betűjét, ámultak a leirt szó lélekemelő hatásán s terjesztették, hirdették az ígéket, melyek benne voltak lerakva. Így támadt a vármegyék asztalai mellett lassankint a szabadságnak ezer meg ezer vitéze. Ez az egyszerű könyvvel nevelte a későbbi hőseket és hadvezéreket, ez az egyszerű könyvvel ébresztette milliók lelkében a jogok, a szabadság, az egyenlőség gondolatait.

Aztán fejlődött annak a nyomán egy hatalmas sajtó. Ma már hatalmas. Elhatott a palotákba, a kunyhókba egyaránt s vezeti az elméket, hirt ad a világról, terjeszti a tudást, pihenő órákban szórakoztat, munka idején felvilágosítást nyújt akár az iparosnak, akár a kereskedőnek, akár tudósnak, akár művésznek. Minden újság egy enciklopédia, telve a tudnivalók ezerféle változatával s minden újság egy-egy fálya, mely bevilágít az események szövevényeibe, closzatja a sötétséget, a korlátozottságot.

A sajtó hatása csodaszzerű minden nyilvánulásában. Ma már órák alatt beszéget a sok milliónyi fehér újság az országot, eljut a legtávolabbi zugba, őserdők rejtekeibe, s viszi híret a világeseményeknek alig néhány órával azután, hogy megtörténtek.

És mégis csodálatos érzés uralkodik a

sajtó organumaival szemben. Bizonyos körökben lenézés, guny, más körökben okvetellenkedés és bizalmatlanság.

A nagy Bismarck szenvedélyesen gyűlölte a sajtót, mert nem egy hatalmas terén huzott fekete vonalat keresztül a sajtó ellenőrző kék ceruzájára. Az ország színe előtt gögös lenézéssel beszélt a sajtóról s annak embereiről, mikor pedig szobájába zárkózott, titokban magához intette az ő belső zsurnalisztáit s azokkal informáltatta a világot a saját szája ize szerint. Tehát ő nem a sajtót gyűlölte, hanem azokat, akik az ő véleménye ellen merészelték valamit írni. Ez persze nem sokat használt.

Az rögtön kiérzik a sorok közül, hogy melyik sajtót vezeli az igazság szerellete s a jog föltétlen tisztelete.

A sajtó kötelessége erélyesen örködni azon, hogy a tiszta közérdek rovására ne hatalmasodjék el az ugynevezett sajtó-dudva. Gomba módra szaporodó, fejtélyes című és származású újságpapírok kalandozzák be az országot s hamis eszközökkel, hamis ürügyek alatt lopódnak be a polgárok bizalmába. Gyakran a legnagyobb emberi gyengeségre, a hiúságra appellálnak s émélygős dicseretek közt említik egy-egy szerény polgár nevét, aki már ki van szemlélve a megszaroltatásra. Ha ezek ellen nyújtana a közönség segédelmet a sajtónak, hamar kipuuszulna még a fajtuk is. Az ilyen sajtó nem szabad támogatni semmivel, mert ha akad száz könnyenhibó ember, aki előfizet, már akkor az ilyen lap vigan lubiczkol a maga szennyes vízében, melyet aztán nehéz lecsapolni, mert a sajtó szabad, a nyomtatványra nem lehet lakatot tenni.

Csak a tisztességes sajtóval tartson a közönség, de ezt aztán támogatassa, hogy hivatását teljesíthesse s közvetítője legyen a maga körében az eszméknek s irányítója a véleményeknek.

A sajtó és közönség egymásra vannak utalva s csak akkor lesz türethető a helyzet mindkettőnek, ha kölcsönösen megéri és támogatja egymást.

A legfontosabb tudnivalók a választók részére.

Az idej képviselőválasztások a tiszta választások törvénye alatt történnek. E törvények szigorúan tiltanak minden pressziót, fenyegetést, megfélemlítést.

Azok az esetek, a melyeknek beigazolása esetén a választást megsemmisítik, a törvény szakaszai szerint a következők:

A választás érvénytelen és annak megállapítása kérvény útján kérhető:

1. Ha a képviselő a választás időpontjában a törvény értelmében választó nem volt.

2. Ha a képviselő a választónak, vagy ennek tudtával hozzátartozójának, azon czéliből, hogy ő reá szavazzon, vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, pénz vagy pénzürtéket, vagy más előnyt ad, vagy ígér, ugyanintén ha a képviselő ily cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett.

3. Ha a képviselő valamely választót vagy ennek hozzátartozót, azon czéliből, hogy ő reá szavazzon, vagy ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, oly előny elvonásával fenyeget vagy befolyásolni törekszik, a melyet az illető valamely visszateljesítés mellett, vagy a nélkül, de jogosan bír, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett.

4. Ha a képviselő valamely választót erőszak, vagy fenyegetés által választójának szabad gyakorlatában megakadályozott, vagy ily cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett.

5. Ha a képviselő, a ki a választás alkalmával közhivatalt viselt, hivatali hatáskörébe eső cselekménye, vagy erre vonatkozó ígérete által valamely választót arra birni törekedett, vagy hivatali hatalmával visszaélve arra kényszerítette, vagy pedig hivatali alárendeltségét arra utasította, hogy ő reá szavazzon, vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, továbbá, ha hivatali hatalmának felhasználására utasította, vagy ennek a jelen pontban meghatározott valamely cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett.

6. Ha a képviselő általános képviselő-választásoknál a választási határidőt kitűző belügyminiszeri rendeletnek a hivatalos lapban való közzétételétől, — időközi választásoknál azon naptól kezdve, a melyen a képviselőház, vagy annak elnöke az új választást elrendelte, a választási eljárás befejeztéig a kérdéses választásra jogosult választókat: azon czéliből, hogy ő reá szavazzanak, vagy hogy más jelöltre ne szavazzanak, vagy hogy a szavazástól tartózkodjanak, eteli vagy itáli, vagy ily cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett.

7. Ha a képviselő a kérdéses választást megelőzőleg 3 hónapon belül azon czéliből, hogy a választás eredményét befolyásolja, — gyülekezeten nyilvánosan, szóval, vagy nyomtatvány irat, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által elkövetett büntett vagy vétség elkövetésére egyenesen felhívott vagy a törvény ellen, vagy a hatóságoknak törvényes hatáskörükben kiadott rendelet, meghagyása, határozata ellen engedelmességre egyenesen felhívást intézett, vagy terjesztett vagy ily cselekményekben részes.

8. Ha a képviselő a 7. pontban meghatározott módon, időben és czéliből, valamely osztály, nemzetiségek vagy hitfelekezetek, az állampolgárok, vagy egy részök ellen gyűlöletre izgatott, vagy ha a magyar államot képező országok közt fennálló államközösség ellen, vagy a magyar állam területi épsége és egysége ellen, ugyanintén ha a tulajdon vagy a házasságjog intézménye ellen izgatott; vagy ha a törvény ollenére magán vagy köztulajonoknak felosztására a amitott, vagy ily cselekményben részes.

9. Ha a képviselő:

a) a kérdéses választást megelőzőleg három hónapon belül a választás szerterítésainak végzésére rendelt helyiségben, vagy vallásos jellegű gyülekezeten a választás eredményének befolyását célzó nyilatkozatot tett;

b) abból a czéliből, hogy egy vagy több

választó ő reá szavazzon, vagy bizonyos jelöltné szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, az egyházi kegyesreken való részesítésre tett ígéret, vagy egyházi fenytiek alkalmazása, vagy kegyesre elvonásával, vagy tulvilági büntetéssel fenyegetett;

c) a vallási tisztelet tárgyait, vagy olyan tárgyakat, melyek egyházi szertartások végzésére rendelvek, a választók gyülekezetén, vagy választási menetben használt;

d) vagy Hy cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett;

10. Ha a 2., 3., 4., 6. és 9. pontokban meghatározott cselekményeket más valaki követte el és bebizonyították, hogy oly választó, kivel szemben a fent meghatározott cselekmények valamelyike elkövetett, a képviselőre szavazott, vagy pedig a szavazástól tartózkodott és a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte. (4. §.)

11. Ha:

a) a közhivatalnok olyan választónak, a ki az ő hivatali alárendeltje, arra nézve, hogy mely jelöltné szavazzon, vagy mikor szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, utasítást, adott vagy bármely választót hivatali hatáskörébe eső cselekménye vagy mulasztása, illetőleg ezekre vonatkozó ígérete vagy fenyegetése által, vagy pedig általában hivatalos hatáskörének felhasználásával bizonyos jelölt mellotti vagy elleni szavazásra vagy szavazástól való tartózkodásra birt vagy hivatalos hatalmával élve kényszerített, vagy

b) a csendő, rendőr és a fegyveres erő közreműködése nem a csend és a rend fenntartása és a választói jog szabad gyakorlásának oltalma érdekében, hanem más célból, nevezetesen: a választók összegyűjtésére, vagy fedezet alatti számlítására a végből vétettet igénybe, hogy azok választói jogukat gyakorolják, vagy hogy a választási székelyen, vagy a szavazási helyen megjelenjenek, vagy az ottani megjelenésben akadályoztassanak vagy

c) a választók személyes szabadságuk korlátozásával, a választás eredményének befolyása céljából bizonyos helyen őriztetnek;

még pedig akkor is, ha ezen a) c) alpontokban körülírt cselekmények bármelyikét a csendő, rendőr vagy a fegyveres erő tagja önkéntesen, illetékes utasítás nélkül követte is el, —

és ha bebizonyították, hogy az a választó, kivel szemben az a) — c) alatti cselekmények valamelyike elkövetett, a képviselőre szavazott vagy más jelöltné való szavazástól tartózkodott és a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte. (4. §.)

Annak megállapítása, hogy azon esetben, midőn a karhatalommal közreműködés a kérvényre megtagadott választásnál a választói jog szabad gyakorlásának oltalma címűn vétettet igénybe, ezen oltalom szükséges fennfogsott minden egyes esetben a bizonyítási eljárás útján felderítendő körülmények gondos mérlegével, — a kir. Curia hatáskörébe utaltatik.

Gazdasági közlemények.

Az olajos növények

termelésének jelentősége. Gyökeresen megváltozott termelési és piaci viszonyainknál fogva feltétlenül kívánatos, sőt szükséges is, hogy a talaj egyoldalú gabonatermeléssel való kiszákmányolásával hagyjunk fel s helyes arányban vonjunk bele vetésforgóinkba a kereskedelmi és ipari növényeket.

E növények közül legalkalmasabbnak az olajos növények, mint pl. repce, mák, napraforgó, mádia stb. mutatkoznak, mert ezek után az őszi gabona kiváló jó helyet talál, azonkívül kevés ápolást igényelnek, értékesítésük könnyűs végül annak dacára, hogy a közöttük nagy számban fellépő állati ellenségek s éghajlati változások iránti érzékenységük miatt sokszor nem a vártokozás reményében sikerülnek, átlagban mégis több és nagyobb hasznot adnak, mint a gabonafélék.

Az olajos növények most felhozott előnyei daazára azt tapasztaljuk, hogy a gaz-

dák megszokott conservativizmusa itt is előlérbe lép s ennek következményeként ama sokszor hangzatosított igazság, hogy milliók és milliók mennek ki oiy termények s termékekért, a melyek itthon előállíthatók lennének, itt is észlelhető.

Nem tudjuk eléggé helyteleníteni gazdasáink e magartatását s épen ezért emeljük fel szavunkat az olajos növények termelésének felkarolása érdekében, a mit indokoltta lesz még azon körülmény is, hogy azok a reájuk fordított ama költséget, a mely az istállótrágya s esetleg műtrágyák használatából merül fel, bőségesen visszaszolgáltatják a belőlük nyert olajpogácsa feltakaronyozása, a levél és szárreszek trágyává való átalakítása folytán.

A külföldi gazdaságok megmutatták, hogy e tekintetben igen szép eredményekkel lehet elérni. Nem ártana, ha ez esetben követnők példái.

Takarmányok

elnevezése alatt egy uj s eddig még alig ismert növény varietást kezdenek az ország délnyugati részében felkarolni s a természettel elért sikerek remélni engedik, hogy a növény általánosabban elterjedést fog nyerni, a mit egyébként meg is érdemel, mert nagy tápértéke a tejkiválasztásra gyakorolt kedvező befolyása, a talaj iránti igénytelensége, egyes varietásainak a klíma iránti érzéketlensége, s nagy terméshozama mind oiy körülmények, melyek különösen nagyobb tehenésszettel bíró gazdaságokban előnyűül hozható fel. — Különböző varietásai közül különösen az elagázó és a fodros levelű kel kedveltek. — Természtésénél úgy járnak el, hogy a melegágyban nevelt palánták május hó első napjaitól kezdve egész május hó derekáig 50 centiméter sor s ugyanannyi növénytavólságra ültetnek ki. — Junius hó folyamán a kapálást s júliusban a töltögetést eszközlik. Ott a hol fejlődésében kissé elmaradt volna, ugyancsak junius hó folyamán az egyes tövek körül megporhanyított földbe homokkal vagy finom földdel kevert chilisáletromot hintenek el, s ugyanekkor a rovarok által elpuhult egyedeiket is pótolják. Augusztus dereka táján már szedhető levele, s e szedés a késő őszi 3—4 ízben is folytatható.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási bizottsága szeptember havi ülését dr. Jankovich László gróf főispán elnöklete alatt f. hó 10-én tartotta.

A vármegyei t. főorvos, a vármegyei állatorvos havi jelentését a bizottság tudomásul vette. A kszthelyi kórház építési terve a miniszterium által helyesbítetté, a helyesbített terv alapján az építésre az engedély megadatott; egyben a bizottság felhívja a városi hatóságot, hogy az építkezéshez még szükséges összeget miképp fogja fedezni?

Nagykanizsa város képviselő testületének az ottani közkörháznál egy alorvosi állás szervezése, valamint a kórházi gondnok, a térfi ápoló és a kapus fizetésének felemelése tárgyában hozott határozatát a bizottság jóváhagyta.

A pacsei járási főszolgabíró betérjesztette a Pacsán felállítandó távirda ügyében az érdekelt községek által a miniszteri rendelet szerint adandó 2000 korona hozzájárulási tárgyában felvett jegyzőkönyvet. Mivel a szóban forgó távirda felállítás legfőképpen a közigazgatás és közbiztonság érdeke: a bizottság feliraltlag megkeresi a kereskedelemügyi minisztert az iránt, hogy Pacsa községet a pénzübeli hozzájárulás kötelezettsége alól felmenteni és tőle csak a természetbeni hozzájárulást követelni sziveskedjék.

A közigazgatási bizottság a pécsi posta és távirda igazgatóság megkeresése javaslatba hozza, hogy Pórszombaton postabizonyoksg állítassék fel.

A pécsi posta- és távirdaigazgatóság értesíti a bizottságot, hogy a kereskedelemügyi miniszter Vizi-Szent-Györgyön postabizonyoksg felállítását engedélyezte. Tokintve, hogy szóban forgó község körjegyző székely: a bizottság a közigazgatás szempontjából ezen a helyen posta felállítását kéri feliraltlag a minisztertől.

Királyi tanfelügyelő havi jelentése szerint ebben az időszakban kétszer volt Kotorban; először a közigazgatási bizottságnak az ottani tanítók lakbérével kapcsolatos intézkedése folytán, másodsor az ottani tantestület személyi ügyében. — Járási főbíróval együttesen intézkedett az alsódomborai községi kisdudovoda új épületének átalakítása iránt. Ugyancsak megtárgyalta vele a hodosáni állami iskola elhelyezésének előnyösebb módzatait. — Megtekintette a muravidi állami kisdudovoda elhelyezésre szolgáló helyiségeket, nemkülönben a draskoveci állami kisdudovoda helyiségeit. — Volt a miniszter rendeletére a királyi mérnökkel Muraszentkereszten az ottani iskolaház és telek műszaki felvétele ügyében. — Perlakov az új testülettel ülést tartott az új tanév előkészítése ügyében.

Királyi tanfelügyelő jelentést tett Stefanec József kotori tanító lakbéré ügyében megtartott helyszíni tárgyalás eredményéről. Mivel Stefanec Józsefnek utólag bemutatott díjlevegélből, valamint a helyszíni tárgyalásból is kitűnik, hogy ő fizetésén kívül 80 korona lakbért, felesége pedig a lakbért beleértésével 800 korona fizetést élveztek évek során át, a később természetben élvezett lakás nem szolgálhat jogszimulárra, hogy akár abban továbbra is megmaradjon, akár annak megfelelő értékű lakbért fizessen az iskolafenntartó.

A bellatincezi kisdudovoda-m ügyében beérkezett jelentést tudomásul vették.

A Zrinyi-emlék ügye.

Lapunk mult számában már említést tettünk, hogy a drávacsányi körjegyzőséghez tartozó községekől ujjal kaplunk adományokat a Zrinyi-emlék céljaira. Ottani polgártársaink voltak az elsők, kik adományaikkal hozzájárultak a nemes tervnek a megvalósításához s ime e körjegyzőség határszéli lakosai most ismét, már harmadik ízben adják jelét nemes és hazafias érzésüknek!

Fogadják ugy ők, mint derék vezetők a Zrinyi-emlék nevében forrón érzelt hálfánkat!

Huszonyolczadik kimutatás.

Dráva-Mogyoród község	1 k.
Édeskut	1 k.
Dráva-Óhid	1 k.
Zrinyifalva	1 k.
Cserenyés	1 k.
Nagyfalu	1 k.
Miksavár	1 k.
Dráva-Csány	2 k.
Trojok István bíró, Édeskut	1 k.
Bránillovics Mihály bíró, Dr.-Óhid	1 k.
Bránillovics József bíró, Zrinyifalva	1 k.
Kirics Miklós bíró, Dráva-Mogyoród	1 k.
Glogovacz István bíró, Miksavár	1 k.
Vincsek Imre bíró, Nagyfalu	1 k.

Összesen 15 k.

Lapunk m. számának kimutatása 2200 k. 78 f.

Az eddigi gyűjtés eredménye 2215 k. 78 f.

A további gyűjtés eredményét lapunk jövő számában fogjuk folytatólag közölni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Dr. Wallacics Gyula miniszter ur Ő Nagyméltósága ma, f. hó 22-én Budapestről d. u. 1 órakor a gyorsvonattal érkezik Perlakra, a hol jelen lesz a tiszteletére ren-

dezt diszebeden. Ugyanaznap este, vagy másnap reggel Csáktornyára érkezik. Ugy Perlakon, mint Csáktornyán nagy örömmel s lelkesedéssel fogadják Ő Excellenciáját, ki vidékünket mint miniszter, most már harmadikban szerencsételti magas látogatásával. Az előkészületek után itélve, miniszter ur ur fogadtatása impozáns, meleg, lelkes és őszinte lesz vidékünk közönségének minden rétegében. Isten hozza a kegyelmes urat az ő igaz hivei körébe!

— **A miniszterelnök válasza.** A csáktornyai választókerület szabadalvópárti választóinak f. hó 11-én tartott értekezletéből kifolyólag Széll Kálmán miniszterelnök ur Ő Excellenciájához is intézett a választó polgárság üdvözlő-táviratot, melyre miniszterelnök ur a következő meleghangú válaszában felelt a csáktornyai szabadalvú párt elnökéhez intézett sürgönyében: Budapest, 1901. évi szeptember hó 14. Élnék örömmel fogadtam üdvözlő táviratát, melyben a csáktornyai kerület szabadalvú választóinak hozám és programomhoz való ragaszkodását volt szives velem tudatni! Szíven egész melegével mondom köszönetet ezért az örvendetes és megfizető közlésért s kérem tisztelt elnök ur, legyen szives a párt minden egyes tagjánál tolmácsolni ezt a legőszintebb köszönetemet és azt a reményt, hogy bizalmukban és szeretetükben továbbra is megtartanak. Széll.

— **Kitüntetés.** A király Ő Felsége Terbócz István honvédelmi miniszteriumi osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jellegel adományozta. A kiváló szakképességnek, a fényes tehetségnek, a kitartó szorgalomnak s a nagy munkabírásnak jól kiérdemelt jutalma e díszes előléptetés. Az új miniszteri tanácsos ur Ő Meltósága a mi vidékünk szülőite, az elemi iskolát Stridón, a gymnasiumot Varasdon, Nagy-Kanizsán és Szombathelyen, jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. Működését a honvédelmi miniszteriumban mint fogalmazó kezdette s párhuzamosan szorgalma, megbízhatósága és arravalósága által a miniszter bizalmát annyira kiérdemelte, hogy soron kívül többszöri előléptetésben részesült s báró Fejérváry miniszter később a teljes elnöki osztály vezetését bízta reá. Nagy érdemeinek elismeréséül Ő Felsége a vaskorona-rend lovagjává, majd most miniszteri tanácsossá nevezte ki. Ő Meltósága szülőföldre iránt igazi muraközi tipikus szeretettel és ragaszkodással viseltetik. Régi nemesi kuriájára, Vashegyre évenként többször ellátogat, szabadságidejét úgy ő, mint családja hónapokon át itt tölti. Figyelemmel kíséri vidékünk minden kulturális, hazafias, társadalmi és közgazdasági mozgalmait. Csak nemrég országos nevezetességű férfiak figyelmét hivatelt a Zrinyi-emlék ügyére, adakozásokat gyűjtött közöttük fényes sikerrel, úgy, hogy a szülővidéktől távol lázó földieink között ő gyűjtött legtöbbet. A midőn szerencsekívánatainkat ez uton is kifejezzük,

szívünkben kívánjuk, hogy Ő Meltóságát díszes állásában az egek Ura sokáig jó egészségben tartsa meg a haza javára s a muraköziek igaz öröme s büszkeségére!

— **Lopás.** Neumann Tivadar szelencei korcsmáros bormérő helyiségének az ablakján f. hó 8-án virradóra két jó madár Novák Vida morzsahegyi, és Tislér Vincze szelencei lakosok bemásztak, s onnan 10 kor. 80 fill. értékű pálinkát és több literes üveget elloptak. A tetteseket a nagykanizsai királyi ügyészségnek már feljelentették.

— **Magyar alma külföldön.** Darányi földmívelésügyi miniszter az értékesítési viszonyok javítására akként intézkedett, hogy minisztériumának illetékes osztályai a magyar termelő közönséggel és a külföldi nagyobb vásárlókkal kontaktusban legyenek. Ennek lehet köszönni, hogy a földmívelésügyi minisztérium gyümölcsészeti osztályában nap-nap mellett nagyobb külföldi gyümölcskereskedőknek és főleg németországiaknak vagonszámra való megrendelése érkezik almára. Ezt a körülményt a termelők figyelmébe azzal ajánljuk, hogy akinek nagyobb mennyiségű eladó almája van, egyszerű levelezőlapon jelentse be ezt a földmívelésügyi minisztérium gyümölcsészeti osztályának, amely minden esetben közrehat, hogy a magyar alma külföldön vevőkre találjon.

— **Újítás a pénzesutalványok használatában.** A kereskedelemügyi miniszter legújabb rendelete folytán 1901. évi október hó 1-étől kezdve csak a magyar korona országába szóló posta-utalványokat lehet a belső díj részszámlán uralpon kiállítani; az Ausztriába, a megszállott tartományokba és általában a külföldre szóló postautalványok a nemzetközi sárga színű uralpokon állítandók ki. Ugyanez időtől kezdve az Ausztriába, a megszállott tartományokba és általában a külföldre szóló utalványokra nem elég csupán a rendeltetési helyet ráírni, de mulhatatlanul szükséges feljegyezni azt az országot is, amelyben e helység van. A postai igazgatóság kéri ennélfogva a közönséget, hogy saját érdekében kellő gondot fordítson az utalványürlap helyes megválasztására és kiállítására, mert oly felek, kik helytelen uralpon kiállított és ezért a postahivatal által el nem fogadható postautalvány feladását kísérik meg; magukra hárítják a helytelen uralpok pótlására szükséges új uralpok kiállításával és felszerelésével járó fáradságot, költséget és idővesztéséget.

— **Bérbevevés.** Özevgyi Milde Vinczele vasúti korcsmát Szalai Samu szentilonai korcsmáros vette bérbe.

— **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter Nagy Károlyi perlati járásbírósi irnokot a nagykanizsai törvényszékhez helyezte át.

— **Megbízás.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága a szeptemberi közgyűlésen Molnár János zalaszentgróthi járási szolgabíró a kihágási peres ügyekben való bíráskodással megbízta.

— **Olvasóink figyelmébe.** Akik egy minden állással összeférhető tisztes mellékjövedelemre szert tenni akarnak, azoknak melegen ajánljuk, küldjék be címüket hasznos munka jellegűvel az általános tudósító hirdetési osztályához, Budapest, VII. Erzsébet-körút 54, mely azokat rendeltetési helyükre továbbítja. A mellékjövedelmet, amelyről szó van, minden nagyobb fáradság nélkül szerezhetik meg mindazok, akik ismerőseik és barátaik körében esetleg tágabb körben is egy pártolásra méltó ügyért tevékenységet kifejtetni hajlandók.

— **Óriási siker.** Egy pontos és kitűnő minőségű valódi schweizer remontor zsebóra 3 forint = 6 korona. Serényi elsőrangú órák és ékszerész cégnél Budapest, VII. Erzsébet-körút 28. I. emelet.

— **A képviselőválasztás vármegyénkben október 2-án lesz.** A választás elnökéül Zakál Henrik, helyetteséül Sipos Károly a szavazatszedő-bizottság elnökéül Tóth István, helyetteséül Szilágyi Gyula, választási jegyzőkül dr. Hajós Ferencz, Brauner Lajos és Dobossy Elek választattak meg.

— **Árvaházba való fölvetél.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter néhai Kovács Erics István volt murakirályi, később tükészeri róm. kath. tanító István nevű árvájának a kecskeméti orsz. tanítói árvaházba való fölvetését elrendelte.

— **Egyházi hír.** Stefaics Aladár mura-keresztúri káplán a veszprémi gymnasiumban hittanár névezetelt ki.

— **Tanítóválasztás.** Telkes Endre okleveles tanító, a csáktornyai áll. tanítóképezdék a múlt tanévben végzett növendékeit a vizlendvai községi iskolához választották meg osztálytanítónak.

— **Halálozás.** A nagykanizsai m. kir. állami polgári fiúiskola tanestülete fájdalmas szívvel jelenti szeretett karfarsának Schmidl Károly rendes tanár urnak folyó hó 15-én, életének 55-ik, tanítói működésének 26-ik évében hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát Nagy-Kanizsán, 1901. szeptember 17-én. Béke lengjen hamvai felett!

— **Szülőöjtvány és facsemete eladás.** A zala-koppányi községi faiskolából és a gazdasági ismételő iskola telepéről e folyó év őszén 40.000 darab szokvány minőségű fás szülő-öjtvány rip. portalisz alanyon több jeles fajtban ezenként 85 frtért (170 kor.) II-od rendű 35 frtért (70 kor.); továbbá igen szép fejlődésű és dus gyökérzetű alma-körte, cseresznye, spányolmogy, ringló- és kajszim-öjtványok 20, 25 és 30 krért; valamint utak mellé vastag eper- (szeder) fa; nemkülönben 2, 3 éves papírheju díofacsemete eladatik. Bővebbet Békefi Elek gazdasági ismételő iskolai szaktanítónál Zala-Hagymányban tudhatni meg; aki ajánlja meg a telep jó erkölcsű, szorgalmas és szerény igényű előmunkását bárkihez olesó konvenczióra vinnélek.

Felolós szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Legrövidebb idő alatt szállít

Sürgönyezim: Zászlógyár, Ráczekeve.

Erzsébet zászlógyár Ráczekeven.

150 centiméter hosszú 95 széles 1.60 frt v. 3 kor. 20 fill.
2 méter " 95 " 1.80 " " 3 " 60 "

Választási zászlók és jelvények a legjutányosabb árért. Dísz- és korteszászlók 3 frttól feljebb.

A szövetek szintartóságáért felelőséget vállalok, költségvetés és árjegyzék ingyen.

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, Margitai Jožefa urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošiljau.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broj koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Sparkasse« »Medjimurske Sparkasse«, »Sparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Hranenje marve.

Ně samo malu živinu more gazda dobro hraniti, nego i svaku živinu, jer da se ova giblje, živi, da svoju jakost vu hamu ili jarmu more skazati, da krava mlěko da, ovca vnu a svinja pak se otusti, to se sve nepripeli tak samo od sebe.

Da budu živine na to mogaće, da budu mlade živine rasti mogle, potrebna njim je hrana. Koj gazda živinu drži, on bude samo tak videl hasna ovim, ako nje dobro goji i poljeg toga pravično hasnuje.

Prvo pitanje, na koje moram odgovoriti je to, da kaj je hrana? Na to je odgovor, da sve ono, sa kojim more živina nadomestiti vu svojim tēlu potrošeni material i od česa mlada živina more rasti.

Hrane-materiali su više vrsti, ove vu krmah i drugih jestilah najdemo. Vu kojoj je vnoogo, ona bolje hrani, zato je i više vredna i dražeša, kak na priliku obrok.

K hranam spada i voda, jer bez ove se živine hraniti nebi mogle, nebi mogle precerati krmu i druge jestila vu žaludu, i nebi se zelo iz ovih ono vun, kaj se krvjom načini i hrani. Zato je napajanje potrebno i dobra voda je ně samo čoveku nego i živinam na hasen. Dobra voda je friška, čista prevkidljiva i niti farbe niti teka neima.

Hrana, ali sa jednim druge hrane tečnimi dēne, je sol, koja podpomaze procerati

nje krme, i da gazda živini iz toga dosta more dati je odredila vlada, da se za marvu vu 5—50 kgr. zaklih trži takva sol, po 10 filleri kila i zvun toga dojde mali strošek, kaj se iz rude dopelja.

Novorodjene živine hrana, koja nju zdrži je mlěko; ovo ako je redovito, čista dobro hrani malu živinčē, vu ovim je sve ono, kaj je malomu živinčetu potrebno, da rase i odgaja se, to je od narave odredjena prva hrana živine.

Ali niti sa mlěkom je ne moći navek držati živinčē, za nekoje vrēme moraju ostaviti cecka, jer je oddelimo od njega. Po oddelenju ili vu štali, ili pak na paši hranimo malu živinu.

Friški zrak i gibanje je potrebno živinam, osobito pak malim živinam, med pazlivostjom vun nje pustiti je bolje, kak vu štali držati, ali najbolše je, ako je na paši držimo. —

Bolje da mēnje dobre, kak pak vnoogo hude marve držiš. Sve jedno ti potroši obo dvoje: huda marva je nevolja i sram, a dobra pak hasen i radost. —

Skrbno odgajanje je pod obroka.

Ně samo sa jedne forme hranom hrani živine.

Živinam redovito da sol i sa tem naj biti skupi.

— F. —

Spomenik Zrinyiev.

Vu prošlim broju naših novin smo se vre spomenuli, da su k drāvcsányinskoj notariušiji spadajuće občine opet dare poslate za spomenik Zrinyiev. Tamošnji naši vrēdni stanovniki i domorodci su bili izmed prvih, koji su nam dare poslali za plemeniti cilj, a vezda su opet vre tretjiput pokazali, da tam na granici naše domovine živući stanovniki medjimurci duševno i domoljubno čutiju.

Hvala naša velika tak njim, kak svim onim, koji ondešnjega puka na dobro vodiju!

Dvadeset i osmi izkaz:

Édeskut	občina	1 k.
Dráva-Óhid	»	1 k.
Zrinyi falu	»	1 k.
Dráva-Magyaród	»	1 k.
Csercsnyés	»	1 k.
Nagyfalu	»	1 k.
Miksavár	»	1 k.
Dráva-Csány	»	2 k.
Trójak István birov	Édeskut	1 k.
Bránillóvics Mihály birov	Dr.-Óhid	1 k.
Bránillóvics József birov	Zrinyif.	1 k.
Krics Miklós birov	Dr.-Magyaród	1 k.
Glogovecz István birov	Miksavár	1 k.
Vinczek Imre birov	Nagyfalu	1 k.

Z A B A V A

Pilj Majke božje u pečinskoj izdubini.

U nekom malom selcu kraj ogromnih pečinah na obali vallenskoga jezerišca u Svajcarskoj, živel je prije više godinah neki vrli kiporezbar imenom Rädli. U septembru godine 1885 je u njegovoj bršlanom obrašćenog kućici vrlo žalostno izgledalo. Mali je zdihavala, a otac, koj je prije toga više tjednih bolestan u postelji ležal, sklapal je od muke ruke, a iz modrih očih kćeri Pie, liepe dievojke od kojih dvadeset godinah, su tekle suze.

Koj je mogel biti zrok tolike žalosti u toj obitelji?

Dugom bolestju otca, je ta obitelj pala u veliku nevolju pak je ustiel toga bila primorana kod nekog novčara u Zürichu novce posuditi a mienica je 8-a septembra dospievala. Odkuda sad novce, da ju izplaie? Tvrdog srca novčar se grozi, kuću, taj jedini njihov posied na bubenj metnuti, ako mienicu nepodmire, a novac od nikuda.

Bilo je 8-a septembra, na samu malu mašu, i Pia je u cirkvi kraljicu nebesku baš zažgano molila, da njezinim zdvojenim roditeljem u pomoć priteče. Kad je iz cirkve izašla, stupi na ulici nieki otmieni, bledog lica gospon pred nju te joj reče: »Ja bi se hotel jedno malo po jezerišču prepeljati, nebi li mi vi znala reći, gde da dobim u tu svrhu čuna?«

»Bog s vami« — odgovori Pia — »čuna morete pri nas dobiti; ja budem odmah oću rekla. On vas more voziti a ja ću korman ravnati.« — Pija je sad išla zajedno lim stranjiskim gosponom, u čijem licu se je tvrda ozbiljnost videla, u svoju kuću a od onud s otcem skupa k jezerišču. Kratko vrieme zatim već ih je čun nosil po gladkoj površini jezerišca; otac je rukovodil veslo, Pia korman a stranski gospon je mrko, nepomično, gledal u male valove jezerišca. Nitko nije niti rieči govoril te je vladala neprijazna tišina.

Za kratak čas zapita gospon: »Kak je duboko ovo jezero?«

»Gospone, to je različno« — odgovori Rädli — »tri sto, četiri sto — na nekih miestih i šest sto cipelišah.«

»A gde je najdublje?« zapita gospon »Onde preko, kraj one pečine.« Odgovori Rädli.

Pia obrne korman i čun je letel k onoj strani proti pečini. U to si otac duboko zdahne.

»Zakaj zdihavate?« — zapita ga gospon »Jeli vas mozbit kakova nevolja tiše?«

»Ah gospone« odgovori Rädli »to se neda samo tak pripoviedati, pak onda bogati i sretan čoviek niti to nebi razmel. Ja sam bil bolestan, pak sam moral duge delati, za da sa svojimi skupa od glada nepoginem, sutra dospieva mienica i onda će me iz kuće iztierati.«

Stranjski gospon skrene spleći. »Anda radi jedne šake franhah ste nesretan? Da samo nebi bilo veće nesreće od pomanjkanja novac!«

»Em sam ja rekel, gospone, da to bogataš nerazme!«

Gospon neodgovori nikaj, nego se stane i mrko gleda u vodu. »Pusti te jedno malo čuna ovde stati!« veli zatim, te metne lajbec, uru i bugjilara na klup, na kojoj je prije sedel, a onda veli: »Brodar, to sve je vaše, kad bum ja mrtav!«

Sosterics Elek Budapest 2 k.
Verbáncz Pál Buzás 30 f.
Ukupno 17 k. 30 f.
Izkaz prošloga broja 2198 k. 48 f.
Sveskupa 2215 k. 78 f.
Dvadeset i deveti izkaz bude sledil vu sledećim broju naših novin.

KAJ JE NOVOGA?

Dr. Wlassics Gyula vu Medjmurju.

Preuzvišeni gospodin Dr. Wlassics Gyula minister bude 2-ga o. m. vu nedelju došel popoldan ob 1 vuri iz Budapešte vu Prelog, gde bude nazočen pri za Njegovu čast vu-rednim bankettu. On isti, ili pak drugi den bude vu Čakovcu došel Tak vu Preloku, kak vu Čakovcu sa velikom radostjom i s oduševljenjem budu ga dočekali, koj nas sada kakti minister vre tretjput pohodi. Njegov doček, kak se kaže, bude lepi i istiniti. Bog naj donese gospodina ministra k namkoji — Njegovu preuzvišenu i veliku pršonu stujemo i častimo, kakti diku Medjmurju! Dal Bože, da bi se med nami dobro čutil!

Zbiranje.

Zbiranje ablegatov bude vu našoj varmegiji 2-ga oktobra. Izabrali su pri varmegiji za prezeša zbiranja Zakal Henrika i Tóth Istvana, za namestne prezeše Sipos Károlya i Szilagy Gyula, za notariuse dr. Hajós Ferencza, Brauner Lajosa i Dobossy Eleka.

Željeznika nesreća.

O. m. 6-ga vu jutro su se blizu Budapešte dva čugi tresnuli; prilikom toga su se dve osobe oranile. Iz Budapešte idući tehercug je pred Dunakesz-om postal, tam su mašinu odkapćili od vagonov, jer je veršibati morala. Ali vagoni su ravno na takvim mesta postali, gde je vdol bilo, pak su se zato genuli i sami od sebe nazad sa brzinom išli. Ravno onda je iz Budapešte jeden drugi tehercug došel i tresnul se je vu vagonu, koji su prama njemu bežali. Prilikom toga se je vodja čuga jako, a jeden drugi, koj je na konje pazil, malo oranil.

„Mrtav? . . .“ zapita začudjeno ladjar „Valjda se nebudu hoteli . . .“

„Je, je, budem se i nitko me nebude zaprićil!“ — veli gospon, a rieći su mu pri tom bile tak oštre, da je Pia osupnjena pogledala si oca a zatim prama gosponu rekla: „Zar oni neimadu viere?“

Gospon se naglo obrne prama pitajućoj drevojki. „Neimadu viere?“ ponovi on mrmrlajući „bilo je vrijeme, kad sam . . .“

„Zar oni neznadu gospone, da budu morali po smrti odmah pred sud božji stupiti, a samoubojice preteću sud božji? pita dievojka.

Nepomičnomu licu gospona se sad podkrade lahki posmiešak i on odgovori: „Držite se drago diete čvrsto te viere za me je prekasno. I ja sam negda bil pobozhen; ja sam dapače mojoj materi, kad je na smrtnoj postelji ležala, obečal, svakog dana „Zdravo Mariju“ moliti, pak sam svoje obećanje i držal sve do sada mzožit niti ne iz pobožnosti, već iz navade.“

„No, to držanje obećanja materi, bilo je hvalevredno“ zmieša se u spomenek otac Rädli „i to će njim Bog u račun uzeti.“

„Bog? Kakov Bog? Boga nema!“ za-

Nož na gostovanju.

Vu Budapešti je pri jednoj siromaškoj familii gostovanje bilo o. m. 9-ga vu noći. Svi su se dobro zabavljali, kad je najednokrat vu jednim kutu krič nastal i videti je bilo, kak dva ljudi buhleju jeden drugoga. Makovics János i Hojka Albert težaki iz Galicie su se posvadili. Med svadjom je Hojka zgrabil noža i vpičil je Makovicsa vu hrbet, tak da je ov taki omedljeni doli opal.

Čeloj gosti je taki kraj bilo, došli su doktori i oranjenega su vu špital odpeljali. Iziraga je podignjena.

Ekzekucija krvjom.

Vu Prebulo občini su jako vnogi bili dužni porciu, i zbog toga je poglavarstvo prisiljeno bilo već pod ekzekuciju zapisane stvari skup dati znositi i liciterati.

Prošlu sobotu su hoteli držati ekzekuciju. Ali ljudi, zmed kojih je vnoгим i zadnji vankuš pod ekzekuciju bil vzeti, su se jako oboruzili i okli su se stali pred občinskimi hižami vu onoj vuri, kak bi ekzekucija bila obdržena.

Komaj kak se je bubenz čul, su ljudi navalili na Vancsa Todor birova, Florencu Döme pisara i na Serbanu Vaszile kapuša. Pisar koj je spazil nesreću, je srečno vu kancelariju vušel, ali birova i kapuša — kad su prije rasčehali pisma za ekzekuciju, — su doli hitili i počeli buhati, tak da je kapuš još on den vumrl. a birova pak se sa smrtjom bori.

Imenuvanje.

Njegovo Veličanstvo kralj imenuval je gospodina Terbócz Istvána, našega domorodca za ministerialnog predstojnika. To je tak velika čast i tak visoka služba, kak na priliko veliko županska služba. Ovu veliku odliku dobil je presvėtli gospodin Terbócz István za njegovo veliko znanstvo, za njegovu izvrstnu službu, marljivost i delatnost. Presvėtli gospodin predstojnik Terbócz vu Štrigovi je vu školu hodil, potlam vu Kanizsi, Varazdinu i vu Szombathelyu, a najzadnje vu Budapešti, gde se je pravoznanstvo vučil na sveučilištu. Svoju službu počel je pri honved-ministarstvu, gde sada najvažneše posle zvršava poleg ministra barona Fejér-

kriči strastveno gospon i jedan skok te su ga valovi jezera pokrili . . .

Čun se je zanihal, da se je skoro prevrnul; Pia zavrnisne te ukočena glede u vodu na mestu, gde je stranjski potonul.

„Drži moje diete korman k obali; tam pri onom grebenu možemo čunom stati!“ Veli Rädli te potegne vėsto u čun, sleče hitro kaputa te je u tom hipu i on zniknul u jezerišću.

„Japek!“ I sad su nastale minute, koje su bile tak duge kak ure. . . . Eto, na jedan krat se dieli površina vode te se pokaže glava, a onda još jedna glava. Rädli je čvrsto delal desnom rukom, doćim je u lievoj držal tielo utopljenika. Pia je odmah čunom bila na mestu a Rädli se je prostom desnom rukom prijel za pruženo mu veslo. „Pazljivo, diete moje, da svi skupa neunesrećimo. Tak. Sad liepo ravnaj i vozi k obali.“ I sad je čun plival prama obali a Rädli, lievom rukom utopljenika a desnom se za veslo držeći je takaj plival s čunom zajedno, dok nisu došli na mestu gde je pod vodom bil ogromni greben od pečine, na kojem je Rädlijeva noga našla tlo te je mogel u vodi stati. Ovde su onda pazljivo

váría. Njegovo Veličanstvo ga je vre predi imenuval za viteza željezne korune, a vezda mu je dal čast ministerialnog predstojništva za njegovu velike i izvrstne službe. On svako leto sa svojim vrdnom familijom ovde vu Medjmurju, vu štrigovskoj fari, vu Železnogjori stanuje nekoliko mesecov na svojem imanju. Pozna naše okolnosti, pozna naše terhe i teskoče i gdo se vu njega zaufa, sigurno mu je na pomoć, gde je moguće, ar on svoje rodnomesto i svoje domorodce štije i štima se s tem, da je on Medjmurjec. I mi smo gizdavi, da imamo takvoga vrdnoga i izvrstnoga domorodca medjmurca, koji je sam sebi i svim nam diku prisrbel sa svojom znanostjom i marljivošćjom. Bog ga poživi vu svojoj novoj velikoj službi vnogo letah!

Cirkvu su razbili.

Csepel občini poglavarstvo je o. m. 15-ga od velikog razbijanja vu cirkvu i od kradnje dala glas budapeštanskim redarom Vu jutro, kad je zvonar vu cirkvu hotel iti je vrata gori vdrta našel. Cirkva je iz nutra skoro sva peobrnjena bila, iz stėnah su kipi, a iz oltarov pak svećnjaki falili. Iz sekreštije su keliine i druge vrdne stvari odnesli. Falila je i kišćica s penezi. Zvonar je čelu stvar taki prijavil na varaskih hižah, a od ovud pak su vu Budapeštu pisali. Vu cirkvu su tak došli razbojniki, da su gori drli vrata. Misliju da su razbojniki vu Budapešt vušli. Redarstvo jako išće.

Prvi betežni.

Doktor je nastal jeden mladić i taki se je nastanil vu varau, pak je vun dal tablicu, da „N . . . N . . . lećnik“. Vnogo ufanja je imel vu ovu tablicu, ova tablica bude donesla betežne, betežni hasna i peneze, penezi dobru ženitvu, dobra ženitva dobro življenje i t. d.

Ali betežni nije došel. Tojest svaki den je došel jeden stari gospon, ovaj je svigdar iskal doma gospona doktora, ali ga nigdar nije našel. Petdesetputah je došel, ali gospona doktora samo nije bilo doma; svigdar ili su ga k betežniku zvali ili kam drugam, je znal reći inoš doktora.

Po petdesetim pohadjanju je više ne i-

obojica digli bezveiestnoga utopljenika u čun te je Rädli samo svojoj kćeri rekel: „Sad hitro domov veslaj Pia, voda je hladna kak led.“

Za pol ure su doplovili do svog selca, a do toga vremena je Rädli utopljenika u čunu ribal i k sviesti privadjal te je ov izbilja i došel k sebi i oči je odprl. Domov dođući su ga u Rädlijevu svetešnju opravu preobukli a njegovu je Pia obesila van na zrak, da se suši. . .

Poslie jedne ure stupi Pia u sobu te toga na čudnovati slučaj nenadanoga ljubko zapita: „No, jeli se bolje čute? San njim je dobro činil?“

Gospon samo glavom kimne. „Već bi davna mogel mrtav biti,“ zmrmla.

„Znaju dragi gospone“ veli Pia „jerbo su svojoj pokojnoj materi zadano obećanje vierno obdržavali te svaki dan „Zdravo Marija“ molili, blažena Dievica, čiji je danas svetak, nije dopustila, da propadnu.“

Gospon gleda pomišljujuć u pod, rukom potegne čez čelo i suze mu poteću niz lice u punu plavu bradu. Činilo se je, da se u njem neka unutarnja promjena stvara. Na jedan krat veli glasno: „Smrti

šel stari gospon k doktoru, ali na mesto toga je došiel doktoru dober glas. Najme k betežnomu su ga zvali. Tu vu jednoj kavani je jeden jako betežen gospon, naj taki dojde. Doktoru, samo da nije puknulo srce od veselja. Dakle ipak bude nekaj . . . . . Za nekoju minutu je već prek bil vu kavani.

Ali kak se je presenetil naš gospon doktor, kad je vrata odprl, te mesto betežnoga tu svojega staroga šnajdera našel, koj mu je smejuć pružil »Račun«. — Naj mi oprostiju gospon doktor, petdesetput sam njih iskal, ali nisam njih mogel najti, te sam samo tak mogel povedati svoj beteg.

Gospon doktor je nekoje vrème gledal računa, čohal si je glavu, a zatem je rekel: — Jako mi je žal, ali ov beteg je već stari, tu ja pomoći nemrem. Zovite jedno-ga professora iz doktorske škole.

Anarkišti.

Mac-Kinley predsednika Amerikanskih Unio- državah je krvoločna kuglja jednoga iz čoveče spodobe slečenoga anarkište zak-lala. Taj čovek, koj je Ameriku na veliku i glasovitu zdigel je takaj ne mogel vuji pred anarkiom. Nečernurni divjaki . . . . . Čovek kad čita od njih, od tih divjeh živinah, se srami kaj i on ima njihovu spodobu, srami se, kaj je čovek. Jednoga takvoga čoveka, koj si je celoga sveta čast zaslužil, evo ovi krvoločnici na smrt odsudiju i vu žalost za-kopaju jeden čeli narod . . . . .

Nesreća.

Boros Mihály je sa trémi svojemi paj-daši vu Cinkola občine šumu išel, da se tam vezba vu cilj streljati. Jedenkrat se mu je puška ne hotela sprožiti. Počel nju je sla-gati, i kak je tak prama sebi držal čev puške se je kokot na hitroma sprožil i kuglja je vu telo Borosa išla. Taki su po doktora bežali, koj je zastavil krv, i konstatéral je, da se je kuglja vu levi strani prsah med kostmi zastavila.

Nekaj za kratak čas.

Pripovedke od dobrog Béla Wenkheim.

Kada su našega presvëtloga kralja okoronili, na ovo svečanost je velika am-

nestia, iliti odprost bila dana vnoгим ne-blaženim. Med ovimi bil je i Rózsa Sándor, (najveksi i naj grozoviteši razbojnik onoga vremena t. j. okolo 67-ga u Magjarskom). Iz rešta van oslobodujućega, na glasu raz-bojnika (naši čitatelji moreju ga pris podobiti k Udmaniću bivšemu razbojniku Hr-vatske zemlje) da Wenkheim, minister nu-teršnjih poslov, ravno pred se zvali, i tam mu na dušu govori; dal mu je naznanje, da iz pomilovanja njegovoga Veličanstva je zadobil znova slobočinu, i od vezda naj živi kakti pošten čovek, već budu se za njega skrbeli, da dobi kakvu službu. I pé-neze mu je dal.

Imel je minister jednoga staroga husara pri sebi, Lacija; poznal je njega svaki čo-vek, koj je samo kakvoga posla imel pri ministru; skoro bi rekel čovek, da je Laci bil vekši gospon pri hiži, kak njegov gazda minister. Minister je anda Laciju zapovedal, da naj zéme toga »viteza narodnih pesmah.« t. j. Rózsa Šandora pod svoju obrambu, i naj ga pelja nekam sobom, gde bu se poleg svoje volje mogel zabavljati; i naj ima skrb, da vu ničem nebu poznal potrebo-ću. Ne daleko od ministerstva nutrašnjih stvarih bila je jedna kurta kréma, naj povoljneste mesto Wenkheimovoga husara, gde se Laci najrašji šepiril. Ta je peljal sobom Rózsa Šandora, da se onak po bet-jarskim zabavlja.

Ali ravno ve je tu nekakva falinga nastala. Kréma je bila sva običena znutra s tepih i fini lusteri, svečnjaki su viseli iz prosnic. Tu dènes jedno družtvo koncerta oće držati; pevati, igrati na citre i zbog toga néma mesta ovdí vezda za kakvu lumpariju.

»Ali ako njegova preuzvišenost jako lépo da prositi gospona krčmara?« govori sladko Laci husar.

»Već mi je jako žal, ali ve već nemrem ovo preméniti bran se krčmar.

»No, ali ako ja želim, da se ov čovek malo zabavlja ovdí!« šrajfa Laci krčmara sve s jakšim i jakšim glasom.

»Prekoredno mi je žal, i boli me srce, da ne morem izpuniti gospona Lacija želju:«

»No, oni brčzas nepoznaju ovoga gos-pona« veli trdo Laci krčmaru.

»A komu, da imam sreću?« pita s poniznim glasom krčmar i nakloni se pred njim, kak da pred svetlim kraljom stoji.

»Ov gospon je Rózsa Šandor!«

Huh, kakov strah je obletel odmah krčmara! Na ovo ime kak jeleni, poskačuju svi, čapos, kelner, kuharica, da mu mesto pripraviju na sredini koncerta, nosiju vino i fine pečenke s najvećšum brzocem i svi gosti, koji su tam bili, dvorili su mu do bé-loga dneva.

Ali za kratko vrème ja opet došel pod ključ Rózsa, i vu Szamosujváru je meril s koraki rešta, koj je za njega bil pripravljen.

Hrusóczy Elek.

Človečji preporod.

Vumrl je sada jeden človek! —

Odneshi su ga na počinek,
Da tam snuje sanak lehek,
Da tamo bude čeli svoj vèk

Človek vu zemtji gnjili — truhne.
Kad novo stoljeće nastane,
Človek već pepelom postane,
I opet dalje gnjili — truhne.

Dojde orač — groblje izore,
Grobove od jednog razore.
Pepel se sa zemljom sastane,
I ovak plodna zemlja postane.

Dojde sijac, — zemlju posije, —
Sa najboljijim svojim plodom,
Ona sazre kak nikad prije —
Sa najbojijim svojim rodom.

Od žita se kruhek napravi,
Te zatim vu toplu peč stavi,
Kad je spečen, tad je gotovo, —
Vu človeka dojde na novo.

Grozan je človečji preporod.
Od človeka zemlja postane
Iz zemlje izniče žitni plod,
A od tog žita kruh postane,
A kruh uzdrži človečji rod.

Alfred Roscher.

Odgovorni urednik

MARGITAI JÓZSEF.

sam u oči gledal bil je to strašen hip dok se nisam onesvestil. . . . . Bog mi nije dopustil da propadnem . . . i tim sam sad prošlost odložil . . . hoću drugi postati.«

Pia se je med suzami posmiehavala te je zahvatno gledala u kip Majke božje, na stieni u sobici viseće.

»A gde je vaš otac, koj je svoj život za me na vugu metnul?« zapita on.

»On je moral u postelju, gospone, zimica ga tresce« odgovori Pia. Otac se je veslanjem zvručil a onda na jedan krat u mrzlu vodu . . . ali to nikaj zato nema, već nu bude do sutra dobro.«

»To me bolí, da je vaš dobru otac radi mene zbetežal veli gospon. »Ja hoću i dužan sam to pošteno naplatiti.«

»Mi zato neprimamo nikakove plaće« odgovori Pia »kaj je moj otac njim učinil, to bi on bil iz kršćauske dužnosti svakomu učinil.«

»Vriedan čoviek!« veli gospon »ali ja zato ipak imam naprama njemu dužnost. Nije li vaš otac govoril nekaj o mienici, koja bi sutra morala plaćena biti?«

»Je govoril« odgovori Pia »ali.«

»Nikakov ali« pretrgne ju gospon »re-

cite mi Pia ime onoga novčara u Zürichu ja ću tu dospielu mienicu pri njem urediti, pak onda a kaj dela taj bugjilariš i ura tu na stolec? Zar vam nisam te stvari prikazal?«

»Gospone, to je odviše.« Veli Pia.

»Odviše?« Gospon ze žuhko nasmije. Em je to mrtva kovina! Uru neka vaš otac za uspomenu na me nosi, a bugjilar nek plati troškove njegove bolesti radi mene.«

»Oni su naš osloboditelj!« odgovori Pia med suzami. »Majka božja njih nam je poslala.«

»Baš suprotivno« veli on. »Vaš otac i vi ste moji osloboditelji i to dvostruko: ja nisam samo od telesne smrti oslobodjen, već ja sam i svoju zgublenu vjeru u Boga opet našel.«

Pod večer se je gospon, svojim osloboditeljom ruke stišćući od njih odružil te je iz tihog selca na Wallenskom jezeru odputoval. Mienica Rädlijeva drugi dan nije bila praesentirana, gospon je u Zürichu sve uredil. Za osam dni poslie toga je Rädli iz Beča dobil list sledječega sadržaja:

»Vam i vašoj dobroj kćerki hvalim od srca još jedan krat! Jednostavne rieči vaše

kćerke su moje srce preokrenule te me na put dovele, po kojem sam još za života moje pokojne matere kakti diete hodil. Ja sam opet sretn! Prilazem ovde pet sto forintih; postavite u izdubinu pećine, blizu onog miesta gde sam od sigurne smrti bil spašen, pilj Majke božje, i prosim vašu kćerku Piu, da taj pilj svake godine na svetak Majke božje liepo cvietjem ovenča i nakiti. Za taj trud kćerke i kakti miraz u slučaju njezinog viančanja sa svojim odbranim prilazem ovde još banknotu od hiljadu frankah. Neizpitivajte za menom niti za mojim imenom, već se kad i kad za me Bogu pomolite te se prijateljski sjećajte više krat iz stranca, koj je na Wallenskom jezeru dvostruko oslobodjenje našel.«

Taj pilj Majke božje, kojega je sad već pokojni Rädli, majstor rezbarski, iz lipovog drveta sam i baš liepo izrezal je od prilike jedan klaster visok sa malim Jezusom u naručaju i stoji u pećini na svojem miestu. Ja sam ga godine 1889-a, kad sam mali diel Švajcarske proputoval na očigled videl i onde tu dogodovštinu iz ustah onda već zamuzene Pie čul.

Kollay Emil.

Gabona árak. — Cienna žitka.

I m.-mázsa.	I m.-cent.	kor. érték
Buza	Pšenica	14.50 —
Zab	Zob	12.60 —
Rozs	Hrż	11.50 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	10.60 —
» » »	» stara	11.60 —
Árpa	Ječmen	11.60 —
Fehér bab uj	Grah beli	14.50 —
Sárga » »	» zuli	10.50 —
Vegyes » »	» změšan	10.60 —
Lenmag	Len	20.50 —
Bükköny	Grahorka	13.00 —

3451./Uk. 1901.

Arverési hirdetemény.

A perlaki kir. jbir. mint tkvi hat. közhírré teszi, hogy Dr. Kemény Fülöp perlaki lakos ügyvéd végrehajlatónak, Varga Matild és Varga Francziska szt. máriai lakosok elleni végrehajtási ügyében 308 k. tőke, ennek 1895. május 21-ől járó 6%, kamatai, 53 k. 80 f. eddigi, 36 k. 30 f. f. árverés kérvényi költség kielégítése végett a nkanizsai kir. törvszék a perlaki kir. jbiróság területén fekvő a szt. máriai 60 sz. tjkvb. felvett 66 hrsz. ingatlan végrehajtási tör. 156 § a alapján egészben 350 k.; u. o. 1229 sz. tjkvb. foglalt 1329 hrsz. ing. u. a. törv. al. eg. 22 k.; az u. o. 1280 sz. tjkvb. foglalt 1801 hrsz. ing. 15 k. az u. o. 1230 sz. tjkvb. fogl. 2085 hrsz. ing. 13 k. az u. o. 1422 sz. tjkvb. fogl. 2733 hrsz. ing. 112 k. az u. o. 944 sz. tjkvb. fogl. 4071 hrsz. ing. 128 k. az alsómihályovecki 711 sz. tjkvb. foglalt 2428 hrsz. ing. 65 k. kikiáltási árban mint becsárban és pedig a szt. máriai ing. az

1901. évi október hó 17-én d. e. 10 órákor

Szt. Mária község házánál, az alsó mihályovecki ing.

1901. évi október hó 17-én d. u. g. órákor.

Alsó-Mihályovecz község házánál, Dr. Kemény Fülöp ügyvéd, vagy helyettese közbenjöttével megtartandó árverésen eladatni fog.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bantpénz fejében letenni s a vevő a vételért 3 egyenlő részletben lefizetni köteles és végre az árverési feltételek a hivatalos órák alatt alulirt tkir. hatóságánál Szt. Mária és Alsó Mihályovecz község előljáróságánál megtekinthetők.

Perlak, 1901. június hó 30 -án. 556

Szabó
kir. albiró.

957., 717., 820., 841 és 844.

Arverési hirdetemény.

Alulírott birói végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbiróság 1901. V. 343., 303., 346 és 363., 394., 403., 404. és 413/2 sz. végzései következtében Wollák Rezső ügyvéd, Neumann Salamon csáktornyai, Dudics Oszkár bécsi, Böleskei Gyula villányi, Kanitz József és fia győri, Gessler Siegfried jägersdorfi, Guth Ignác pécsi és Törtei József és társa budapesti lakos végrehajlatók részére Krausz Pál és neje csáktornyai lakos végrehajtást szenvedők ellen 989, 650, 89 k. 60 f., 60 k. 50 f., 50 k., 89 k., 94 k. 20 f., 690 k. és 180 k. s jár. erejéig 1901. évi június hó 24-én foganatosított végrehajtás alkalmával le- és

főllfoglalt és 1515 k. 40 f. becsült kávéházi berendezések, szobabutorok, fehérmű, bor és egyéb szeszes italokból álló ingóságok birói árverésen el fognak adatni

Mely árverésnek a csáktornyai kir. jbiróságnak a fenti számu végzése folytán 989 k., 650 k., 89 k. 60 f., 60 k. 50 f., 50 k., 89 k., 94 k. 20 f., 690 k. és 180 k. tőkék és ezek összes járulékaai erejéig Csáktornyan leendő eszközlésére

1901. évi október hó 1. délelőtti 9 órája

határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbit ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Csáktornyan, 1901. szept. 17.

561

Glavina János
kir. bir. vhajtó

Kiadó üzlethelyiség.

Csáktornyan, főtéren a nagy tőzsde melletti üzlethelyiség kiadó.

Bővebbet Jfy. Neumann Miksánál.

543 3—3

Hirdetemény.

Alsó-Domboru község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező két kerekű

pataj-malom-korcsma

és drávai rév

1901. évi október 6-án reggel 9 órákor nyilvános árverésen, és pedig malom-korcsma 3 évre, drávai rév, 1 évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fog 1902. január 1-től kezdődőleg.

Alsó-Domboru 1901. szeptember 14.

Mihác

Stefics István

jegyző.

biró.

Magyarország legrégibb Cognac-gyára.

Magyar-francia cognac-gyár

Marty R. és Társai

Világos.
(Alapított 1883-ban.)

Ajánlja tisztá

borpárlatait.

Kizárolagos raktár Csáktornya részére

TODOR R. fűszer- és csemegeüzletében

Csáktornyan.

Egyetlen gőzerőre berendezett cognac-gyár. 560 1—12

Gazdák figyelmébe!

A Hungaria műtrágyagyár vezérigynökségének képviselőt elvállalván, a közeledő őszi vetési időnyre ajánlok minden talajra alkalmas műtrágyákat u. m.: **szuperfoszlátat, ammoniak szuperfoszlátat, rétrágyát stb., melynek alkalmazásával a talajt megjavítani és a termést tetemesen emelni lehet.** A műtrágyák az összes gabonaneműekhez, kapás alapnövények, lóher, luczerna, szőlő, kertiveteményekre, kiváltképpen rétekre kiváló eredménnyel alkalmazhatók.

Ajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

Mayercsák Béla
kereskedő, Csáktornya, Perlaki-utca.

Arverési hirdetmény.

A perlaki kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a csáktornyai takarékpénztár r. t. végrehajlatának Pongrácz István és neje Réti Anna muracsányi lakosok elleni végrehajtási ügyében 4200 korona tőke, ennek 1900. évi nov. hó 16. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltásdíj, 156 kor. 40 f. eddigi, 52 k. arverési kérvényi költség kielégítése végett a nagy-kanizsai kir. törv. szék a perlaki kir. jbiróság területén fekvő a m.-csányi 1783. szljkvben 2492. hrsz. a. felvett ingatlan a végreh. törvény 156. §. alapján egészben 138 k. az ugyanazon tjkvben felvett 2634/hrs. ingatlan ugyanazon §. alapján egészben 68 k. az u. o. 2064. szljkvben felvett 4786/hrs. ingatlan ugyanazon §. alapján egészben 68 k. az u. o. 2265. szljkvben felvett 1177/b. hrsz. ingatlan 56 kr. az u. o. 1968. szljkvben felvett 1624/b. hrsz. 150. §. az ugyanazon tjkvben felvett 2870/b. hrsz. ingatlan 134 k. az u. o. 1460 szljkvben felvett 4864. hrsz. ingatlan 164 k. az u. o. a. 1452. sz. tjkvben felvett 4299. hrsz. ingatlan 46 k. az ugyanazon tjkvben felvett 4946. hrsz. ingatlan 91 k. a hodosáni 1288. sz. tjkvben felvett 466/a s 466/b hrsz. ingatlanok együttesen 330 korona s végül a draskovecki 1613. szljkvben felvett 828. hrsz. ingatlan 27 korona kikiáltási árban mint becsárban az

**1901. évi okt. hó 12. napján
d. e. 10 órakor**

Muracsány község házánál,

**1901. évi okt. hó 12. napján
d. u. 3 órakor**

Hodosán község házánál s

**1901. évi okt. hó 14. napján
d. e. 10 órakor**

Draskovecz község házánál Wollák Rezső ügyvéd közbenjöttével megtartandó árverésen eladatni fog.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10%-át bántalpenz fejében letenni, s a vevő a vételért 3 egyenlő részletben lefizetni köteles. 555

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Perlakon, 1901. július 13-án.

Életmentő

gyakran a pontos óra.

Valódi

schweiczi Remontoir zsebóra

kitünő minőségben

három forint

(Az a postaköltség)

utánvét mellett rendelhető

SERÉNYI órásnál

Budapest, VII. Erzsébet-körút 28. sz. I. em.

- Képes árjegyzék ingyen. -

558 1-6

A glashüttelei óragyár és rathenowi optikai árak gyáranak
egyedüli képviselője.

Herlinger Sándor órás és ékszerész Csáktornyán.

Ajánlom dúsau felszerelt **svájci arany-, ezüst- és nickel-zsebóra, bécsi ingaóra és amerikai ébresztő óra** raktáramat.

Készlelben tartok továbbá mindenemü **divatos ékszert, ezüst-, kina-ezüst evőeszközt és dísztárgyakat.**

Bármily javítást pontosan és gyorsan eszközölök.

Fényképeknek ékszerekre való átvitele nálam megrendelhető.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztellel

539 4-10

Herlinger Sándor.

Arany és ezüst töredékeket a legmagasabb áron veszek
esetleg ujjal becserelek.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Javítások jutányos áron eszközölhetnek.

Keil-lakk

(GLASUR)

legkitünőbb mázólo szer puha padló számára.

Padló-fényesítő

legjobb és leegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkerekek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 doboz ára 45 kr.

Mindenkor kaphatók:

Heinrich Miksa ezégnél Csáktornyán.

Szappanfőzde.

Csáktornyán a vasuti-utczában levő Schützer-féle

szappanfőző-telep

teljes felszereléssel **bérbe-esetleg eladandó.**

Bővebben értekezhetni

Schützer Lajosnál
Csáktornyán.

557 1-3